

Kırsal Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Postgraduate Theses on Rural Tourism

Utku ONGUN

*Doç, Dr, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
Yeşilova İsmail Akın Turizm Meslek Yüksek Okulu,
Otel, Lokanta ve İkrâm Hizmetleri Bölümü,
utkuongun@mehmetakif.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-0722-6382>*

Makale Başvuru Tarihi: 10.10.2024
Makale Kabul Tarihi: 26.03.2025
Makale Türü: Araştırma Makalesi

Yusuf ÇUHADAR

*Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Osmaneli MYO,
Otel, Lokanta ve İkrâm Hizmetleri Bölümü,
yusuf.cuhadar@bilecik.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-1765-9675>*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, kırsal turizm bağlamında yapılmış olan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini yorumlamaktır. Literatürde kırsal turizmle alakalı lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi ile ilgili kapsamlı bir şekilde yapılmış çalışmaya rastlanılmadığı için bu tür bir araştırmanın literatürdeki boşluğu dolduracağı kanısı oluşmuştur. Bu bağlamda YÖKTEZ (Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi) platformundan "kırsal turizm" konu başlıklı yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi yapılmıştır. Bu manada 2004 – 2024 yılları arasında kırsal turizm ile ilintili yayınlanan 69 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerin 12'si doktora tezi 57'si yüksek lisans tezidir. Araştırma kapsamına dahil edilen tezler, doküman incelemesi yöntemi ile türüne, erişilebilirlik durumuna, yazım diline, danışmanın ünvanına, üniversitelere, yıllara, enstitülere, anabilim dallarına, kullanılan anahtar kelimelere, yöntemine, veri toplama tekniğine, sayfa sayısına ve kaynakça durumlarına göre bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Bu tezlerle ilişkin bilgiler Excel programına geçirilmiştir. Grafik, yüzde ve frekans dağılımları gibi ana betimsel istatistikî yöntemlerden yararlanılarak verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca elde edilen bulgular rapor halinde verilmiştir. Elde edilen verilere göre en sık kullanılan kelimeler Wordart programı ile kelime bulutu haline getirilmiştir. Bu çalışmanın tez hazırlık çabasında olan öğrencilere ve akademik danışmanlara kayda değer bilgiler sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler:

*Bibliyometrik Analiz,
Kırsal Turizm,
Lisansüstü Tezler,*

ABSTRACT

The aim of this study is to interpret the bibliometric analysis of graduate theses in the context of rural tourism. Since there is no comprehensive study on bibliometric analysis of graduate theses related to rural tourism in the literature, it is believed that such a research will fill the gap in the literature. In this context, a bibliometric analysis of the graduate theses titled "rural tourism" was made from the YÖKTEZ (Higher Education Institution National Thesis Center) platform. In this sense, between 2004 and 2024, 69 theses published related to rural tourism have been reached. 12 of these theses are doctoral theses and 57 are master's theses. The theses included in the scope of the research were analyzed bibliometrically according to their type, accessibility status, writing language, title of the advisor, universities, years, institutes, departments, keywords used, method, data collection technique, number of pages and bibliography by document analysis method. The information about these theses was transferred to the Excel program. The data were analyzed by using the main descriptive statistical methods such as graphs, percentage and frequency distributions. In addition, the findings obtained are given in the form of a report. According to the data obtained, the most frequently used words were turned into word clouds with the Wordart program. It is thought that this study will provide valuable information to students and academic advisors who are trying to prepare their thesis.

Keywords:

*Bibliometric Analysis,
Rural Tourism,
Postgraduate Theses,*

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): ONGUN, Utku ve ÇUHADAR, Yusuf (2025), "Kırsal Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi", **Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi**, S.8(1), ss.74-89, Doi: <https://doi.org/10.33712/mana.1564739>

1. GİRİŞ

Günümüze gelinceye kadar genellikle turizmin kitlesel özelliği üzerine durulmuştur. Aslında turizm olgusu incelendiğinde sadece kitlesel olarak yapılan değil de daha niş pazarlarda yapılabilen turizm olma eğilimindedir. Bu bağlamda genellikle rekreasyona dayalı olan turizm türü, doğal mekânlarda yapılabilen rekreasyonlara ve beraberinde doğa tabanlı turizm türlerinin gelişimine olanak sağlamaktadır (Soykan, 1999). İşte bu noktada kırsal turizm öne çıkmakta ve doğa tabanlı turizm türlerinin başında gelmektedir. Özellikle son yıllarda kalabalık ortamlardan sıkılanlar açısından bir kaçış güzergâhı olarak tercih edilen kırsal alanlar kırsal turizmin gelişimini de hızlandırmıştır (Cesur vd., 2021).

Son yıllarda yaşanan krizler, savaşlar, terör olayları, enflasyonist baskı ve pandemi nedeniyle turistik taleplerin kitle turizm yerine, çevreye uyumlu ve çevreyi koruyan kırsal turizme doğru yöneliminde olduğunu söylemek mümkündür (Çaprak vd., 2023). Kırsal alanların kendisine has özelliklerinden dolayı tercih edenlerin sayısındaki artış sonucunda bölgenin kalkınması hızlanmakta (Ongun vd., 2016) ve bölgede yaşayanların gelirlerin artmasıyla birlikte tarımsal faaliyetlerde de bir artış yaşanmaktadır (Çeken vd., 2012).

Kırsal alanların yoğun bir şekilde turizm amaçlı tercih edilmesi akademisyenler tarafından da bu konunun yoğun bir şekilde işlenmesinin olağan hale gelmesini sağlamıştır. Aynı zamanda turizmdeki değişim ve dönüşümler ile birlikte turizmin akademisyenler tarafından algılanışı ve konumu da değişmiştir (Kozak, 2000; Sarı Çallı, 2015). Son yıllarda bazı akademisyenlerin ilgi alanına giren kırsal turizm, pek çok çalışmada kendine yer bulmuştur. Turizm eğitimi veren fakülte sayılarının ve lisansüstü programlarının artmasıyla birlikte bu alandaki akademik çalışmalar artış göstermiştir (Tayfun vd., 2016). İşte bu noktada kırsal turizm konulu çalışmaların incelenmesi oldukça önemli hale gelmiştir (Bozok vd., 2017).

Literatür incelemesi sonucunda kırsal turizmin bibliyometrik analizi konusunda gerek uluslararası gerekse ulusal tezler ile ilgili çok fazla çalışmaya rastlanılmıştır. Kırsal turizm özelinde lisansüstü çalışmaları inceleyen araştırma sayısı çok azdır. Bunlardan Albayrak ve Tüzünkan (2020)'de yaptıkları çalışma kırsal turizmi de içine kapsayan doğaya dayalı turizm türleri üzerine bibliyometrik çalışma yapılmıştır. Yani eko turizm, tarım turizmi, çiftlik turizmi vb. gibi turizm türlerini de içine alarak çalışma yapılmıştır.

Kırsal turizm lisansüstü tezler özelinde Alımanoğlu ve Ayazlar (2017)'in yaptığı bir çalışma vardır. Bu çalışma o günün şartlarında sadece 20 çalışma kapsama alınarak yapılmıştır. Daha güncel ve daha geniş kapsamda inceleme yaparak kırsal turizm özelinde yapılan lisansüstü tezlerin genel özelliklerini saptamanın ve kırsal turizm üzerine plan ve politika yapanların gelişimi görmesi açısından fikir sunacağı düşüncesiyle yazarlar tarafından bu çalışma yapma düşüncesi oluşmuştur. Ayrıca bu çalışma ileride bu konu özelinde çalışacak araştırmacılara yazın bakımından fikir oluşturabilir düşüncesi vakıf olmuştur. Bu söylenenler ışığında kırsal turizm alanında yayınlanan tezlerin literatüre kazandırılması amacıyla Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan kırsal turizm anahtar kelimesinin geçtiği tezlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, tarama sonucunda ulaşılan tezler, doküman incelemesi yöntemi ile türüne, erişilebilirlik durumuna, yazım diline, danışmanın unvanına, üniversitelere, yıllara, enstitülere, anabilim dallarına, kullanılan anahtar kelimelere, yöntemine, veri toplama tekniğine, özet kelime sayısına, sayfa sayısına ve kaynakça durumlarına göre genel yapının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Kırsal turizm alanındaki yapılan bu çalışmanı nitelik ve nicelik olarak ele alınmasının daha sonraki zamanlarda bu konuda araştırma yapacaklar için bir yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Ayrıca kırsal turizm ilgili yapılacak bibliyometrik çalışmaların bu alandaki gelişimin görülmesine, eksikliklerin giderilmesine, sorunların çözülmesine ve öneriler ile kırsal turizmin gelişmesine zemin hazırlayacağı varsayılmaktadır.

2. LİTERATÜR ÇALIŞMALARI

Bibliyometrik analiz, bir araştırmanın belirli bir alandaki boşluklarını ve ilerlemeyi haritalandırmak için önemli olduğu düşünülmektedir (Ülker vd., 2023). Yöntemin kullanımı 1890'lı yıllara dayanmasına rağmen (Osareh, 1996), bibliyometrik kavramı ilk kez yeni bir disiplin olarak Alan Pritchard (1969) tarafından ortaya atılmıştır (Çuhadar vd., 2022). Her türlü yayının analizine yönelik tekniklerin ve matematiksel yöntemlerin niceliksel uygulaması olarak tanımlanmıştır (Pritchard, 1969; Al ve Coştur, 2007; Çetinkaya Bozkurt ve Çetin, 2016; Kırdar ve Benli, 2020; Toker, 2021; Ülker vd., 2023; Karaca, 2024; Çuhadar, 2024). Bibliyometrik yöntemler, niceliksel olarak yazılan metinleri analiz etmek için kullanılır (Ellegaard ve Wallin, 2015).

20. yüzyılın üçüncü çeyreğine doğru Özinönü tarafından yayınlanan “*Growth in Turkish Positive Basic Sciences*” adlı eser Türkiye’de yayınlanan ilk bibliyometrik yayın olarak kabul edilmektedir (Çetinkaya Bozkurt ve Çetin, 2016). Turizmin hızlı değişimi ve dönüşümü sayesinde akademisyenlerin de ilgi alanına giren turizm alanında yapılan ilk bibliyometrik çalışmanın ise 20. yüzyılın sonlarında (Karagöz ve Yüncü, 2013), Ağaoğlu (1981) tarafından yapıldığı bilinmektedir (Baytok vd., 2019).

Bir bibliyometrik araştırma vasıtasıyla yayınların bazı özelliklerini çözümlmek ve çözümlme sonucunda çeşitli bilimsel bulgular elde etmek mümkündür (Al vd., 2010). Elde edilen bulgular vasıtasıyla disiplinler arası bilimsel iletişim süreci hakkında ve belli bir disiplinin genel yapısı hakkında bilgi sahibi olmamıza olanak sağlar (Al, 2008; Umut Zan, 2012).

Bir bibliyometrik çalışmada genel olarak; yayın türleri, yayın yeri ve yayın dilleri, yazar veya yazarlar, araştırmanın konusu ya da araştırmanın alanı, yayına yapılan atıf sayısı, atıf yapılan dergi ya da yazar, referans kaynaklar, sayfa sayısı ve anahtar kelimeler gibi pek çok gösterge bulunabilir (Yalçın, 2010; Ulu ve Akdağ, 2015). Genel olarak bu çalışmalar; bilimsel çalışmaların analiz edilmesi ve değerlendirilmesi sonucunda gelecekteki bilimsel politikaların belirlenmesine imkân sağlamaktadır (Alkan 2014). Bunların yanı sıra bibliyometrik bir çalışmayla, gelecek için uluslararası alan indekslerine yönelik saptamalar yapılabilir (Denktaş Şakar ve Cerit, 2013; Ongun, 2023).

Bibliyometrik araştırmalar sayesinde, disiplinlerin tanınır hale gelir, ortaya çıkan bilgi yapıları incelenebilir ve elde edilen sonuçlar vasıtasıyla hem ülkelerin hem de kurumların bilimsel gelişmişliği hakkında bilgiler elde edilir (Karagöz ve Kozak 2014). Kısaca bibliyometrik bir çalışma, akademik literatürdeki üretkenliği, büyümeyi, bu etkileri tüm disiplinlere uygulayabilen, bir disipline ait yapıyı ortaya koyan ve değerlendiren nicel bir yöntemdir (Andres, 2009; Arslan, 2022; Yang ve Xiu, 2023; Ongun, 2023).

Akademik saygınlığın önemli göstergesi o disiplinde yapılan lisansüstü tez çalışmalarıdır (Hall, 1991). Lisansüstü tez çalışmaları o disiplinin gelişiminde önemli bir role sahiptir (Kervankıran ve Şardağ, 2019). Türkiye’de özellikle son yıllarda bibliyometrik çalışmalarda bir artış meydana gelmiştir (Baytok, vd., 2019; Oğuzbalaban, 2019; Al ve Tonta, 2004). Bu bibliyometrik çalışmalar incelendiğinde turizm ile bağlantılı çok fazla çalışmanın gerçekleştirildiği görülmektedir (Çuhadar ve Morçin, 2020).

Turizm alanında hazırlanan lisansüstü tezleri araştıran uluslararası literatür incelendiğinde, Jafari ve Aeser’in (1988) çalışması turizmciler açısından öncü bir çalışma olarak kabul edilebilir (Meyer-Arendt ve Justice, 2002; Kervankıran ve Şardağ, 2019). Sözü geçen bu çalışma Amerika’da bulunan üniversiteler ile Kanada da bulunan üniversitelerin toplamında hazırlanan doktora tezlerinden oluşmaktadır. Bu iki ülkenin üniversitelerinde 1951-1987 yılları arasında turizm alanında hazırlanmış olan 157 doktora tezi çeşitli parametreler çerçevesinde analiz edilmiştir.

Meyer-Arendt’in (2000) çalışması ise; Kuzey Amerika’daki üniversitelerde turizm coğrafyası alanında 1951-1958 yılları arasında yapılan tezleri kapsamaktadır. Bu tezlerden toplamda 88 tez (22 yüksek lisan ve 66 doktora) incelenmiştir. Meyer-Arendt ve Justice’nin (2002) yaptıkları çalışma ise; Amerika’nın kuzeyindeki üniversitelerde 1987-2000 yılları arasında turizm alanında yapılan 377 doktora tezi incelenmiştir. Kuzey Amerika’daki üniversitelerin bazılarında turizm araştırmalarına yer verilmemesine rağmen çoğunda doktora tezi üretiminde büyüme eğiliminin görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Botterill vd.’nin (2002) çalışması; 1990-1999 yılları arasında İngiltere ve İrlanda’daki üniversiteler tarafından kabul edilen 149 doktora tezleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Bir başka araştırma olan Bao’nun (2002) çalışması ise; turizm coğrafyası alanında yapılan tezleri kapsamaktadır. Araştırmada, Çin üniversiteleri ve enstitülerinde yayınlanmış olan 20 doktora tezi incelenmiştir.

Afifi (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışmada 1975-2008 seneleri aralığında Mısır’da eğitim faaliyetlerini sürdüren El-Fayoum, Alexandria ve Helwan Üniversitelerinde turizm alanında yapılan 55 doktora tezi incelenmiştir. Doktorayı bitirenlerin çoğunluğunun akademik personel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Huang’ın (2011) çalışmasında; 1999-2009 seneleri aralığında Çin Halk Cumhuriyeti’nde turizm alanında yapılan 219 lisansüstü tez incelenmiştir. 219 tezdten 55 faklı disiplin alanı tespit edilmiştir.

Weiler vd.’nin (2012) yaptıkları çalışma; Yeni Zelanda, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Kanada da turizmde disiplinler arası etkiyi ve disiplinler arası doktora araştırmasının kapsamını incelemektedir. 1951 ile 2010 yılları arasında turizm alanında yapılan 1.888 doktora tezi incelenmiş ve turizm odaklı doktora araştırmaları katlanarak artmıştır. Lian vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada; 1989-2013 yılları arasında Çin’de turizm alanında yapılan 928 doktora tezleri incelenmiştir.

Türkiye’de turizm alanında hazırlanan lisansüstü tezler incelendiğinde; Kozak (1996, 2001), Karagöz ve Yüncü (2013), Turan (2014), Güçlü Nergiz (2014), Tayfun vd. (2016), Tekin (2016), GÜDÜ Demirbulat ve Tetik Dinç (2017), Civelek Oruç ve Türkay (2017), İnce vd. (2017), Sünnetçioğlu, vd. (2017), Tayfun vd. (2018), Ayaz ve Türkmen (2018), Şahin vd. (2018), Altaş ve Acar (2018), Kevankıran ve Sardağ (2019), Büyükalvarcı ve Keleş (2019), Baytok vd. (2019), Oğuzbalaban (2019), Ünal ve Bayar (2020), Toker (2021), Seven vd. (2022), Çağlayan vd. (2022) ile Çam’ın (2024) bibliyometrik çalışmalarına rastlanmaktadır. Bu çalışmalar turizm literatüründe yapılan lisansüstü tezleri yıl, dil, tür, konu, anabilim dalı, enstitü ve üniversite gibi bibliyometrik nitelikleri bakımından incelemişlerdir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmanın esas gayesi, kırsal turizm bağlamında yapılmış olan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini yorumlamaktır. Literatürde kırsal turizmle alakalı lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi ile ilgili kapsamlı bir şekilde yapılmış çalışmaya rastlanılmadığı için bu tür bir araştırma girişimi içerisinde bulunulmuştur. Ulusal Tez Merkezi’ne (tez.yok.gov.tr, 2024) Türkçe olarak “*kırsal turizm*” kavramı yazılmış ve bu kavram aranmıştır. Kriter olarak 2004-2024 yılları araştırmaya dâhil edilmiştir. Aranacak alan olarak tümü seçilmiştir. Toplamda 69 tezin mevcut olduğu görülmüştür.

Araştırmaya konu olan 68 tez YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi platformundan temin edilmiştir. Erişime kapalı olan bir teze Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi kütüphanesinden erişim sağlanmıştır. Verilerin toplanma ve analiz edilme zamanı 15.06.2024 ile 20.07.2024 tarihleri arasındadır. Çalışma kapsamındaki genel değerlendirmeler 69 tez üzerinden yapılmıştır. Elde edilen dokümanların deşifre edilmesi bağlamında belirlenen kriterler doğrultusunda amaca göre çizelge oluşturulmuştur. Bu çizelge çerçevesinde veriler işlenmiş ve bulgular yorumlanarak analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır;

- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezler türüne göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin erişilebilirlik durumuna göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin yazım dili bağlamında dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin danışmanın unvanına göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin yazıldığı üniversitelere göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin yazıldığı enstitülere göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin yazıldığı anabilim dalları kapsamında dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin kullanılan anahtar kelime ismine göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin veri toplama tekniklerine göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin sayfa sayısına göre dağılımları nasıldır?
- Kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin kaynakça durumuna göre dağılımları nasıldır?

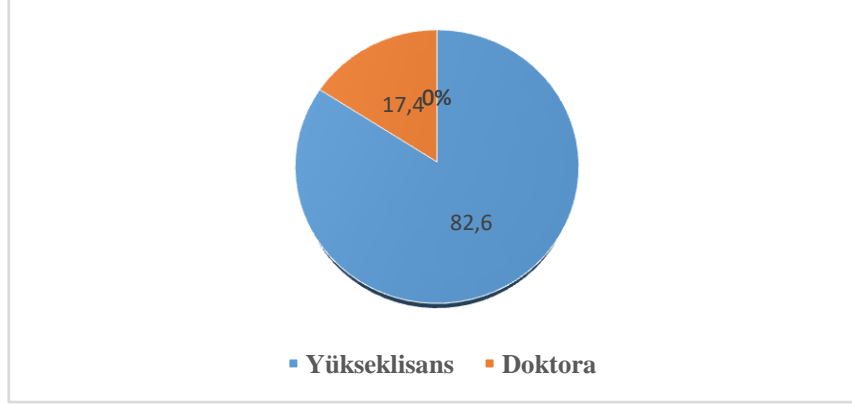
Türkiye’de kırsal turizm ile ilgili herhangi bir yükseköğretim akademik eğitim programı bulunmamaktadır. Bu durumdan dolayıdır ki kırsal turizme yönelik tez çalışmalarının sayısı da düşüktür (Bozok vd., 2017). Çalışmada 2004-2024 yılları arasında sadece 69 adet kırsal turizm alanında lisansüstü tez elde edilmiştir. Bu tezlere ilişkin bilgiler Excel programına aktarılmıştır. Grafik, yüzde ve frekans dağılımları gibi ana betimsel istatistikî yöntemlerden yararlanılarak verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca elde edilen bulgular rapor halinde verilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre en sık kullanılan kelimeler Wordart programı ile kelime bulutu haline getirilmiştir. Çalışmada ikincil verilerden yararlanılması nedeniyle mevzuat gereği etik kuruldan izin alınmamıştır. Bu araştırma, ulusal yazında turizm alanında kırsal turizm ile ilgili yapılan tez çalışmalarını kapsamlı bir şekilde inceleyen ilk çalışma olması nedeniyle önemlidir.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

20 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) platformunda “kırsal turizm” konulu 68 adet izinli ve bir adet izinsiz olmak üzere 69 adet lisansüstü tez bulunmaktadır. Grafik 1 kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerin türüne göre dağılımını göstermektedir.

Grafik 1. Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazar tarafından hazırlanmıştır

Grafik 1'e göre kırsal turizm konulu tezlerin 57 adedinin yüksek lisans, 12 adedinin ise doktora tezidir. Yani yapılan tezlere bakıldığında oransal olarak yüzde 82,6'sı yüksek lisans ve yüzde 17,4'ü ise doktora tezinden meydana gelmiştir. Yüksek lisansların 34 tanesi kadın, 23 tanesi erkek araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Yine aynı şekilde 12 doktora tezinin yedisi kadın ve beşi erkek araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Kadın araştırmacıların kırsal turizm konulu yapılan tezlerde çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre kırsal turizm ile ilgili yüksek lisans tezlerinin oransal olarak daha fazla çalışıldığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 1. Tezlerin Erişilebilirlik Durumuna Göre Dağılımları

	Erişilebilirlik	n	%
Doktora	İzinli	12	100
	İzinsiz	-	-
Yüksek Lisans	İzinli	56	98,2
	İzinsiz	1	1,8

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 1 tezlerin erişilebilirlik durumuna göre dağılımlarını göstermektedir. Tablo 1'de YÖKTEZ de kayıt altında olan kırsal turizm konulu tezlerin erişilebilirlik bağlamında incelendiğinde; doktora tezlerinin 12'i yani yüzde 100'ü izinlidir. Yüksek Lisans tezlerine bakıldığında ise tezlerin 56 adedi yani yüzde 98,2'si izinli, bir adedi yani yüzde 1,8'i erişime kapalıdır. Erişime kapalı tez 2004 yılında yapılan kırsal turizm konulu ilk tezdur.

Tablo 2. Lisansüstü Tezlerin Dil Türü

Dil	n	%
Türkçe	68	98,5
İngilizce	1	1,5
Toplam	69	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 2 tezlerin dil türüne göre dağılımlarını göstermektedir. Tablo 3'de tezlerin dil türü incelendiğinde; yazım dili 68 tez ile yani yüzde 98,5 oranıyla Türkçe olarak ve bir tanesi yani yüzde 1,5 oranıyla İngilizce olarak yazılmıştır. İngilizce dilinde yazılan tez bir yüksek lisans tezidir. Doktora tezlerinin tamamı Türkçe dilinde yazılmıştır.

Tablo 3. Tezlerin Danışmanın Ünvanına Göre Dağılımı

Danışmanın Ünvanı	n	%
Profesör	17	24,3
Doçent	31	44,3
Dr. Öğretim Üyesi**	22	31,4
Toplam	70*	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazar tarafından hazırlanmıştır

* 69 lisansüstü tez 70 danışman ile tamamlanmıştır çünkü bir tezde ikinci danışmanla birlikte tamamlanmıştır

**6 Mart 2018 yılında yürürlüğe giren kanunla Yardımcı Doçentlik ünvanı Dr. Öğretim Üyesine dönüştürüldüğünden dolayı bu tarihten önceki Yardımcı Doçent ünvanında danışmanlık yapanlar Dr. Öğretim Üyesi olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde tezlerin danışmanın unvanına göre dağılımlarını göstermektedir. Kırsal turizm konulu 69 adet lisansüstü tezlerin danışmanın unvanına göre dağılımları incelendiğinde bir adet yüksek lisans tezi birinci ve ikinci danışmanla tamamlandığı görülmüştür*. Başka bir ifadeyle 69 adet lisansüstü tezde 70 tane danışman görülmektedir. Danışmanların 24'ü kadın ve 46'sı erkek akademisyenlerden oluşmaktadır. 69 adet tezin danışman unvanı dağılımı incelendiğinde en çok tez danışmanlığı yapan unvanın doçent ünvanı kişi olduğu saptanmıştır. 31 doçent, 22 doktor öğretim üyesi ve 17 profesör kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerde danışmanlık yürütmüşlerdir.

Tablo 4. Tezlerin Yazıldığı Üniversiteler

Üniversite Adı	n	%	Üniversite Adı	n	%
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	7	10,2	Gümüşhane Üniversitesi	1	1,5
Ankara Üniversitesi	5	7,2	Fırat Üniversitesi	1	1,5
Atatürk Üniversitesi	5	7,2	Bursa Uludağ Üniversitesi	1	1,5
Süleyman Demirel Üniversitesi	3	4,3	Mersin Üniversitesi	1	1,5
Akdeniz Üniversitesi	3	4,3	Artvin Çoruh Üniversitesi	1	1,5
Eskişehir Anadolu Üniversitesi	3	4,3	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	1	1,5
Balıkesir Üniversitesi	3	4,3	Haliç Üniversitesi	1	1,5
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	2	2,9	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	1	1,5
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	2,9	Bartın Üniversitesi	1	1,5
İstanbul Üniversitesi	2	2,9	İnönü Üniversitesi	1	1,5
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	2,9	Trakya Üniversitesi	1	1,5
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	2,9	Ege Üniversitesi	1	1,5
Sakarya Üniversitesi	2	2,9	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	1,5
Selçuk Üniversitesi	2	2,9	İstanbul Kültür Üniversitesi	1	1,5
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	2	2,9	Düzce Üniversitesi	1	1,5
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	1	1,5	Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	1,5
İstanbul Okan Üniversitesi	1	1,5	Kırklareli Üniversitesi	1	1,5
Gaziantep Üniversitesi	1	1,5	Yaşar Üniversitesi	1	1,5
Harran Üniversitesi	1	1,5	Gazi Üniversitesi	1	1,5
Giresun Üniversitesi	1	1,5			
Toplam				69	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 4'de tezlerin yazıldığı üniversiteler incelendiğinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 7 tez ile yüzde 10,2 oranıyla ilk sırada yer aldığı saptanmıştır. Ayrıca Sıtkı Koçman Üniversitesinde görevli Prof. Dr. Hüseyin

Çeken toplamda beş adet (bir doktora ve dört yüksek lisans) lisansüstü tez danışmanlığı yapan kişi olarak ilk sıradadır. Ankara Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi beşer tez ile yüzde 7,2 oranıyla, Süleyman Demirel Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi ve Balıkesir Üniversitesi üçer tez ve yüzde 4,3 oranıyla ilk on sırada yer almaktadırlar.

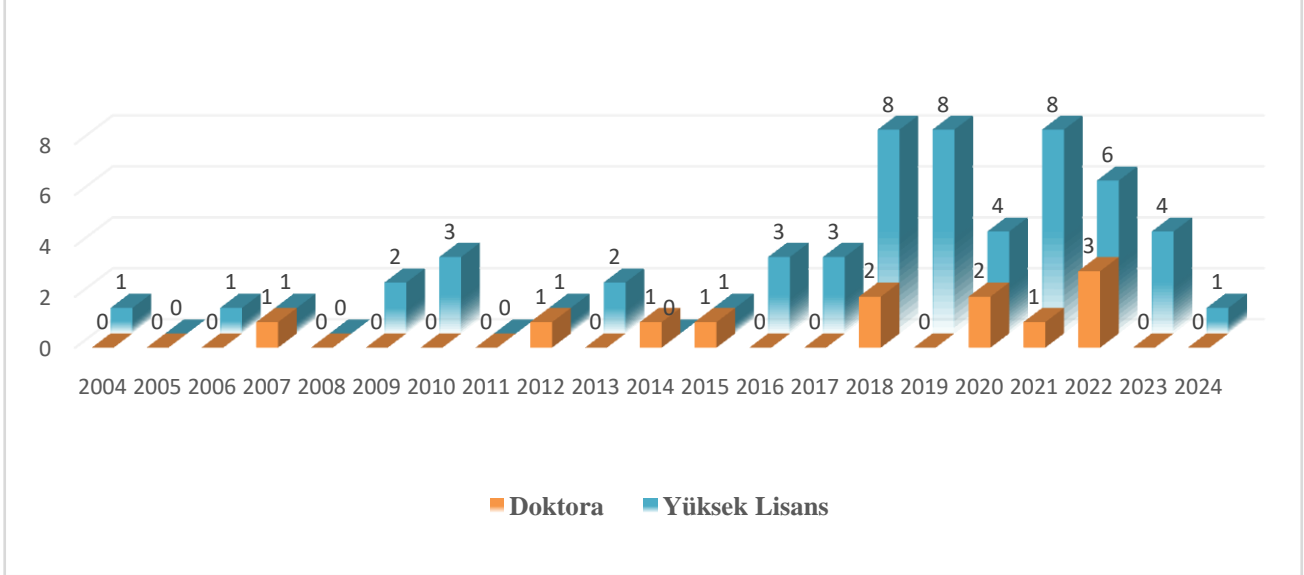
Tablo 5. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	n	%	Yıllar	n	%
2004	1	1,5	2015	2	2,9
2005	-		2016	3	4,3
2006	2	2,9	2017	3	4,3
2007	1	1,5	2018	10	14,5
2008	-		2019	8	11,6
2009	2	2,9	2020	6	8,7
2010	3	4,3	2021	9	13,0
2011	-		2022	9	13,0
2012	2	2,9	2023	4	5,8
2013	2	2,9	2024	1	1,5
2014	1	1,5	Toplam	69	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 5 ve Grafik 2’de tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde özellikle, 2018 ile 2022 yılları arasında yazılan tez sayısında artış olduğu saptanmıştır. Son yıllarda kırsal alanlara olan talep ve kırsal turizmin tercih edilmesi akademik çevre tarafından da çalışmaların artmasına neden olmuştur.

Grafik 2. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

2004 yılında ilk kırsal turizm konulu lisansüstü tez yazılmıştır. 2005, 2008 ve 2011 yıllarında kırsal turizm konulu ile ilgili bir tez yazılmadığı görülmektedir. 2018 yılında 10 adet yüzde 14,5 (sekiz tane yüksek lisans ve iki tane doktora) ile en çok tezin yazıldığı ve 2021 yılında dokuz adet yüzde 13 (sekiz adet yüksek lisans ve bir adet doktora) ve 2022 yılında dokuz adet (altı adet yüksek lisans ve üç adet doktora) tezin hazırlanarak tamamlandığı saptanmıştır. Grafik 2’den de anlaşılacağı gibi; en fazla yüksek lisans tezi 2018, 2019 ve 2021 yıllarında (sekiz adet) ve en fazla doktora tezi ise 2022 (üç adet) çalışılmıştır.

Tablo 6. Tezlerin Yazıldığı Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	n	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	45	65,2
Fen Bilimleri Enstitüsü	15	21,7
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	8	11,6
Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü	1	1,5
Toplam	69	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 6 incelendiğinde tezlerin yazıldığı enstitülere göre dağılımının yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda, yüzde 65,2 gibi büyük oranıyla, yani 45 tez ile Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün ilk sırada yer aldığı anlaşılmaktadır. Kırsal turizm konu olarak sosyal bilimlere daha yatkın ve oraya ait olduğu bu bulguyla anlaşılmaktadır. İkinci sırada ise Fen Bilimleri Enstitüsü yüzde 21,7 oranıyla yani 15 tez ile yer aldığı tespit edilmiştir. Üçüncü sırada ise Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüzde 11,6 oranıyla yani 8 tezle yer almıştır.

Tablo 7. Tezlerin Hazırlandığı Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	n	%	Anabilim Dalı	n	%
Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	22	31,9	Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dalı	1	1,4
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı	10	14,5	İç Mimarlık Anabilim Dalı	1	1,4
Coğrafya Anabilim Dalı	6	8,7	Gastronomi Anabilim Dalı	1	1,4
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı	5	7,3	Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı	1	1,4
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı	4	5,8	Ekoturizm Rehberliği Anabilim Dalı	1	1,4
İşletme Ana Bilim Dalı	3	4,4	Akdeniz Yeni ve Yakınçağ Araştırmaları Ana Bilim Dalı	1	1,4
Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı	2	3,0	Turizm İşletmeciliği Eğitimi Ana Bilim Dalı	1	1,4
Turizm Ana Bilim Dalı	2	3,0	Turizm Rehberliği Anabilim Dalı	1	1,4
İktisat Anabilim Dalı	2	3,0	Biyosistem Mühendisliği Anabilim Dalı	1	1,4
Mimarlık Anabilim Dalı	2	3,0	Turizm Yönetimi Ana Bilim Dalı	1	1,4
Çalışma İktisadı Anabilim Dalı	1	1,4	Toplam	69	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 7 incelendiğinde tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı gösterildiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda tezlerin yazıldığı anabilim dallarına dair dağılım; turizm işletmeciliği, tarım ekonomisi, coğrafya, turizm işletmeciliği ve otelcilik ve peyzaj mimarlığı anabilimleri ilk beşte yer almaktadır. Tetkikler sonucunda en fazla yüzde 31,9 oranıyla yani 22 taneyle Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'nda yazılmıştır. En fazla tez yazılan diğer anabilim dalları sırasıyla; yüzde 14,5 yani 10 tez ile Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, yüzde 8,7 yani 6 tez ile Coğrafya Anabilim Dalı, yüzde 7,2 yani 21 tez ile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı ve yüzde 5,8 ile yani 6 tez ile Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalıdır.

Tablo 8. Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelimeler	n	%
Kırsal turizm	63	12,5
Kırsal kalkınma	19	3,8
Turizm	16	3,2
Kırsal alan	6	1,2
SWOT analizi	5	1,0
Girişimcilik	4	0,8
Yerel halk	4	0,8
Turizm potansiyeli	4	0,8
Sürdürülebilir turizm	3	0,6
Alternatif turizm	3	0,6
Gastronomi	3	0,6
Sürdürülebilir	3	0,6
Şirince	2	0,4
Kültürel değişim	2	0,4
Sürdürülebilirlik	2	0,4
Isparta	2	0,4
Artvin	2	0,4
Bursa	2	0,4
Trabzon	2	0,4
Gevaş	2	0,4
Erzurum	2	0,4
Bireysel yenilikçilik, yenilik, kırsal turizm işletmecileri, Kartepe, turistik ürün çeşitlendirme, çevre, yeşil turizm, agri-turizm, yoksul yanlı turizm, Borçka ilçesi, SWOT-AHS, Demirköy, Acara, Hulo, gastronomi turizmi, destinasyon markalaşması, yöresel yemek kültürü, Trabzon ili, sürdürülebilir kalkınma amaçları, hibe, proje, Türkiye, strateji, Kaş, kırsal mimari, geleneksel konut mimarisi, İspir-Sirakonaklar köyü, koruma, Muğla ili, arıcılık turizmi, apiterapi, Ağrı, Halfeti, Şanlıurfa, refah, sosyal refah, Isparta-Kuyucak, İtalya, Toskana, TRC bölgesi, kırsal kültür, yaşam kalitesi, Ordu ili, Gündoğmuş, ev pansiyonculuğu, Sultandağı, Uzungöl, coğrafya, Tunceli, planlama, rota, mekan tüketimi, TKDK, IPARD, kooperatif, az gelişmişlik, Beyağaç, Yöresel yemekler, mutfak kültürü, kırsal yoksulluk, Aşağı Büyük Menderes Havzası, ahşap-beton kompozit sistem, yapay çentikli bağlantı, Tekirdağ, kadın girişimciliği, kırsal turizm pazarlaması, Kuyucak Köyü, lavanta, sivil girişimcilik, STK, algılama, çiftçiler, Karaburun, faktör analizi, Mordoğan, Cumalıkızık, PESTEL analizi, Arap turist, seyahat motivasyonu, itici ve çekici faktörler, destinasyon, Artvin’de turizm, doğal peyzaj, kültürel peyzaj, Ayaş, sürdürülebilir kalkınma, kadın kooperatifçiliği, sermaye yapısı, finansal performans, Denizli, Buldan, somut olmayan kültürel miras, el sanatları, Milas, Kapadokya bölgesi, Darende halkının kırsal turizme yönelik düşünceleri, Darende’nin kırsal turizm potansiyeli, Darende, Maden deresi, yerel halkın tutumu, rekreasyon, Kızık köyleri, kültürün endüstrileşmesi, metalaşma, otantiklik, post-modernizm, tarım, çiftlik turizmi, içerik analizi, TATUTA, WWOOF, ekonomik faaliyet, çeşitlendirme, Tokat, ziyaretçi motivasyonları, Kahramanmaraş, Ekinözü, Ilıca, kırsal turizm girişimciliği, Şirince köyü, nitel araştırma, Elazığ, ekosistem servisleri, Haymana, Fuzzy set, AHS, Kazdağı yöresi, Kazdağı yöresi kırsal turizm potansiyeli, festivaller, festivallerin etkileri, Beypazarı, kırsal bölge, kırsal gelişim, paydaş analizi, belediye başkanları, tutum, Ankara-Ayaş, turizm bölgeleri, doğa turizmi, tarımsal turizm, kültür turizmi, Yörökköyü.	1	0,2
Toplam	503	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tezlerde kullanılmış olan anahtar kelimeler Tablo 8’de gösterilmiştir. 69 adet kırsal turizm konulu lisansüstü tezlerde kullanılan toplam anahtar kelime sayısı 503’dür. Ancak dört adet tezin anahtar kelimesi olmadığından dolayı bunların anahtar kelimeleri analiz kapsamında bulunmamaktadır. Bu bağlamda incelenen tezlerde ilk beş anahtar kelime sırasıyla; Kırsal turizm, kırsal kalkınma, turizm, kırsal alan ve SWOT analizidir.

Şekil 1. Tezlerde En Çok Kullanılan Anahtar Kelimeler

Tablo 8 ve Şekil 1’de tezlerde kullanılan anahtar kelimelerden en çok kullanılan ilk beş kelime; kırsal turizm 63 kez, kırsal kalkınma 19 kez, turizm 16 kez, kırsal alan 6 kez ve SWOT analizidir. En fazla tekrar eden anahtar kelime bulutu şekil 1’de gösterilmektedir.

Tablo 9. Tezlerin Araştırma Yöntemleri

Tez Araştırma Yöntemi	n	%
Nitel	40	58
Nicel	27	39,1
Karma	2	2,9
Toplam	69	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 9’da üstüne çalışılan tezlerin hangi yöntemlerle yapıldığına ait olan veriler aktarılmıştır. Tabloya göre, 69 tezdən 40’ı nitel, 27’si nicel ve 2’si de karma (nicel ve nitel) yöntem araştırmalarda kullanılmıştır. Buna göre araştırmaların yüzde 58’i nitel, yüzde 39,1’i nicel ve yüzde 2,9’u da karma yöntemi ile yapılmıştır. Kırsal turizm konulu tezlerde en fazla kullanılan nitel araştırma yöntemleridir.

Tablo 10. Tezlerin Veri Toplama Tekniklerinin Dağılımı

Veri Toplama Teknikleri	n	%	Veri Toplama Teknikleri	n	%
Anket	21	30,4	Görüşme + gözlem	3	4,4
Görüşme	19	27,5	Doküman + anket	3	4,4
Doküman	8	11,6	İçerik analizi	1	1,4
Görüşme + doküman	7	10,2	Gözlem + doküman	1	1,4
Görüşme + anket	5	7,3	Gözlem	1	1,4
Toplam	69	100			

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 10’da üstüne çalışılan tezlerde hangi veri toplama tekniği kullanıldığına dair veriler aktarılmıştır. Tablo 11’e bakıldığında; 69 çalışmadan 21’inde yalnızca anket tekniği, 19 çalışmada görüşme tekniği, sekizinde doküman, birinde içerik analizi ve birinde gözlem tekniği kullanılmıştır. Yedi tezde görüşme ve doküman, beş tezde görüşme ve anket, 3 üç tezde görüşme ve gözlem ve yine üç tezde doküman ve anket ve bir tezde de gözlem ve doküman tekniği bir arada kullanılmıştır. Kırsal turizm konulu tezlerde veri toplama aracı olarak en fazla kullanılan görüşme olmuştur.

Tablo 11. Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Sayfa Sayısı	Doktora	Yüksek Lisans	n	%
0-50	0	1	1	1,5
51-100	0	24	24	34,8
101-150	3	20	23	33,3
151-200	3	6	9	13,0
201-250	1	5	6	8,7
251-300	2	1	3	4,3
301-350	0	0	0	0
351-400	2	0	2	2,9
401-450	1	0	1	1,5
Toplam	12	57	69	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 11’de üstüne çalışılan tezlerde hangi sayfa sayılarına göre dağıldığını göstermek bağlamında 24 tez (%34,8) 51-100 arası sayfa sayısı, yine sayfa sayısı 101-150 arası 23 tez (%33,3) büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. 0-50 ve 401-450 sayfa sayısı bulunan birer tezler ise %1,5’i oluşturduğu anlaşılmaktadır. Yüksek lisans tezleri incelendiğinde genel olarak 51-150 sayfa olduğu, doktora tezleri ise genelde 151-250 sayfa olduğu tespit edilmiştir. Ortalama sayfa bakımından yüksek lisans tezleri 124 sayfa olmasına rağmen doktora tezlerinin ortalama sayfası 243 olarak bulunmuştur. En uzun çalışma 443 sayfa ile doktora tezi iken en kısa tez 39 sayfayla yüksek lisans tezi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 12. Tezlerin Kaynakça Durumuna Göre Dağılımı

Kaynakça	Doktora	Yüksek Lisans	n	%
Yerli Kaynak	1336	4479	5815	59,8
Yabancı Kaynak	929	1569	2498	25,7
Elektronik Kaynak	300	1105	1405	14,5
Toplam	2565	7153	9718	100

Kaynak: Elde edilen bulgular neticesinde yazarlar tarafından hazırlanmıştır

Tablo 12 gözden geçirildiğinde, yerli kaynak kullanımı %59,8’lik yani 9718 adet kaynakla bariz bir şekilde önde olduğu anlaşılmaktadır. Yabancı kaynak kullanımı ise %25,7 oranla ikinci sırada olduğu tespit edilmiştir. Elektronik kaynak dağılımında ise bu oran %14,5 oranındadır. Yüksek lisans tezlerinde ortalama 115 kaynak kullanılırken, doktora tezlerinde ortalama 285 kaynak kullanılmıştır. Doktora tezlerinde yabancı kaynak kullanma oranı %36 iken, bu oran yüksek lisans tezlerinde %22 civarındadır. Yerli kaynak kullanımı ise yüksek lisans tezinde %62,6 iken, doktora tezlerinde yerli kaynak kullanımı %52 civarındadır. Yüksek lisans tezinin bir tanesinde hiç yabancı kaynak kullanılmamıştır. En az 39 kaynak kullanımı ve aynı zamanda en fazla 432 kaynak kullanımı ile yüksek lisans tezine aittir. En fazla yabancı kaynak kullanımı 174 kaynak ile İngilizce dilinde yazılan yüksek lisans tezinde tespit edilmiştir.

5. SONUÇ

Kırsal turizm bağlamında Türkiye’de 2004-2024 seneleri aralığında yapılmış olan lisansüstü tezlerin bibliyografyasını çıkarılmasını hedef edinen bu çalışmada YÖKTEZ platformundaki lisansüstü tezlerin; yılı, dili, türü, konusu, anabilim dalı, enstitüsü ve üniversitesi, danışmanın ünvanına, sayfa sayısına, veri toplama tekniklerine, araştırma yöntemlerine, kullanılan anahtar kelimeler ve kaynakça dağılımlarına gibi değişkenler göz edilerek bibliyometrik nitelikleri bakımında ele alınmıştır. Kırsal turizm alt başlıklı turizm literatüründe kapsamlı bir biçimde yapılan tezleri incelemeye alan kayda değer bir çalışmaya rastlanmaması sebebiyle bu çalışmanın önem arz edeceği kanısına varılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre 2004 ile 2024 yılları arasında tamamlanan lisansüstü tezlerin kayda değer bir oranda yüksek lisans tezlerinden oluştuğu anlaşılmıştır. Kırsal turizm alanında doktora düzeyinde yapılan tezlerin çok sınırlı kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle pandemi döneminde kırsal alanlara olan ilginin artmasıyla birlikte akademisyenler tarafında da kırsal turizm konulu çalışmaların daha fazla ele alındığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kırsal turizm alanında çalışmalara katkı sağlayan üniversitelerin tez yayımlama sıralamalarına bakıldığında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Ayrıca zamanda da bu üniversitede görevli Prof. Dr. Hüseyin Çeken en fazla lisansüstü tez danışmanlığı yapan kişidir. Kırsal turizm bağlamında yayınlanmış olan tez çalışmalarının en çok Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde ve Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'nda yayımlandığı tespit edilmiştir. Fakat çalışma neticesinde ele geçirilen bilgiler incelendiğinde Fen Bilimleri ve Eğitim Bilimleri gibi farklı enstitü ve Tarım Ekonomisi, Coğrafya, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ve Peyzaj Mimarlığı gibi anabilim dallarında da çalışıldığı görülmüştür.

Kırsal turizm konulu 69 lisansüstü tez çalışmasında en fazla nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. İncelenen tezlerde; 40 nitel, 27 nicel ve iki ise, son yıllarda sosyal bilimler alanında rağbet gören, karma araştırma yöntemlerinden yararlandığı belirlenmiştir. Bu bağlamda doktora düzeyinde tez yazan araştırmacıların daha konunun derinliklerine inerek çalışma konusu üzerinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Ayrıca çalışmalarda ele alınan tezler büyük oranda Türkçe olarak yapılmıştır. Yabancı dillerde yapılan tez sayısı önemli ölçüde azdır.

Çalışmanın verileri Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilmiştir. Araştırmada incelenen tezlerin yalnızca YÖK veri tabanından elde edilmiş olması ve kırsal turizm konulu makaleler, bildiriler, kitap ve kitap bölümleri çalışmanın dışında bırakılması bu çalışmanın kısıtlılığıdır. Bundan sonraki çalışmalarda, kırsal turizme ilgi duyan araştırmacılar için lisansüstü tezler haricinde kırsal turizmle alakalı makale, bildiri, kitap ve kitap bölümlerine de ulaşarak değişik değişkenleri de hesaba katarak daha detaylı incelemelerin yapmaları önerilmektedir. Gelecek senelerde bu çalışmanın tekrarının yapılması araştırma tekniği ve konusunun belirlenmesi aşamasında tez hazırlık çabasında olan öğrencilere ve akademik danışmanlara kayda değer bilgiler sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca kırsal turizmle alakalı alana yönelik detaylı yaklaşımlara ulaşılması bağlamında ulusal ve uluslararası literatür karşılaştırmalarının gerçekleştirilmesi olasıdır.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makale yazım ve intihal/benzerlik açısından kontrol edilmiştir. Makale, “en az iki dış hakem” ve “çift taraflı körleme” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Yazar(lar), dergiye imzalı “*Telif Devir Formu*” belgesi göndermişlerdir. Mevcut çalışma için mevzuat gereği etik izni alınmaya ihtiyaç yoktur. Bu konuda yazarlar tarafından dergiye “*Etik İznine Gerek Olmadığına Dair Beyan Formu*” gönderilmiştir. / **This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support. The article has been checked for spelling and plagiarism/similarity. The article was evaluated by "at least two external referees" and "double blinding" method. The author(s) sent a signed "Copyright Transfer Form" to the journal. There is no need to obtain ethical permission for the current study as per the legislation. The "Declaration Form Regarding No Ethics Permission Required" was sent to the journal by the authors on this subject.**

YAZAR KATKILARI / AUTHORS' CONTRIBUTIONS:

Kavramsallaştırma, orijinal taslak yazma, düzenleme – **Y1 ve Y2**, veri toplama, metodoloji, resmi analiz – **Y1 ve Y2**, Nihai Onay ve Sorumluluk – **Y1 ve Y2**. / **Conceptualization, writing-original draft, editing – Y1 and Y2, data collection, methodology, formal analysis – Y1 and Y2, Final Approval and Accountability – Y1 and Y2.**

KAYNAKÇA

- ALBAYRAK, Aslı ve TÜZÜNKAN, Demet (2020), “*Kırsal Turizm ve Türlerine Yönelik Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*”, **Turkish Studies - Social**, S.15(1), ss.845-859.
- ALIMANOĞLU, Çağla ve AYAZLAR, Gökhan (2017), “*Türkiye’de Kırsal Turizm Konulu Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme (2003-2016)*”, **Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi (IRTAD)**, S.1(1), ss.6-12.
- AFIFI, Galal M. H. (2009), “*Tourism as the Subject of Doctoral Theses in Egypt, 1975–2008*”, **Anatolia**, S.20(2), ss.387-400.
- AL, Umut (2008), “*Türkiye’nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım*”, **Doktora Tezi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- AL, Umut ve COŞTUR, Recai (2007), “*Türk Psikoloji Dergisi’nin Bibliyometrik Profili*”, **Türk Kütüphaneciliği**, S.21(2), ss.142-163.
- AL, Umut, SOYDAL, İrem ve YALÇIN, Haydar (2010), “*Bibliyometrik Özellikleri Açısından Bilig’in Değerlendirilmesi*”, **Bilig Dergisi**, S.55, ss.1-20.
- AL, Umut ve TONTA, Yaşar (2004), “*Atıf Analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Tezlerinde Atıf Yapılan Kaynaklar*”, **Bilgi Dünyası**, S.5(1), ss.19-47.
- ALKAN, Gönül (2014), “*Türkiye’de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (1984- 2012)*”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, S.14, ss.41-52.
- ALTAŞ, Aysu ve ACAR, Yusuf (2018), “*Gastronomi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili*”, **Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S.10(3), ss.1-10.
- ANDRES, Ana (2009), **Measuring Academic Research: How to Undertake A Bibliometric Study**, Elsevier Publishers, Amsterdam (The Netherlands).
- ARSLAN, Neslihan (2022), “*Uluslararası Alan İndekslerinde Göç Yazınına İlişkin Bibliyometrik Bir Analiz*”, **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.15(41), ss.571-600.
- AYAZ, Nurettin ve TÜRKMEN, Büşra Meltem (2018), “*Yöresel Yiyecekleri Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*”, **Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research**, S.2(1), ss.22-38.
- BAO, Jigang (2002), “*Tourism Geography as the Subject of Doctoral Dissertations in China 1989-2000*”, **Tourism Geographies**, S.4, ss.148-152.
- BAYTOK, Ahmet, BOYRAZ, Mehmet ve PELİT, Elbeyi (2019), “*Turizm İşletmeciliği Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Değerlendirilmesi: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği*”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.21(1), ss.287-305.
- BOTTERILL, David, HAVEN, Claire ve GALE, Tim (2002), “*A Survey of Doctoral Theses Accepted by Universities in the UK and Ireland for Studies Related to Tourism 1990–1999*”, **Tourist Studies**, S.2(3), ss.283-311.
- BOZOK, Düriye, KILIÇ, Sultan Nazmiye ve ÖZDEMİR, Sami Sonat (2017), “*Turizm Literatüründe Kırsal Turizmin Bibliyometrik Analizi*”, **Journal of Human Sciences**, S.14(1), ss.187-202.
- BÜYÜKŞALVARCI, Ahmet ve KELEŞ, Hüseyin (2019), “*Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Açından İncelenmesi*”, **Journal of Tourism and Gastronomy Studies**, S.7(4), ss.2758-2773.
- CESUR, Esra, ÖZER, Çağla ve ÇEKEN, Hüseyin (2021), “*Alternatif Turizm Kapsamında Aromatik Turizm ve Gelişimi*”, **ASBİ Abant Sosyal Bilimler Dergisi**, S.21(3), ss.1055-107.
- CİVELEK ORUÇ, Makbule ve TÜRKAY, Oğuz (2017), “*Turizmi Konu Alan Lisansüstü Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi*”, **International West Asia Congress of Tourism the Book of Full-Text**, 28 Eylül – 1 Ekim 2017 – Van, Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım, Çanakkale, ss.251-258.

- ÇAĞLAYAN, Evrim, KUTLU, Şeyma ve ÇEKİNMEZ, Şenol (2022), “Kültürel Miras Aktarımı ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi”, **International Journal of Social Sciences and Education Research**, S.8(2), ss.155-164.
- ÇAM, Oğuz (2024), “Dijital Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi”, **Journal of Academic Tourism Studies**, S.5(1), ss.13-26.
- ÇAPRAK, Doğan ÇEKEN, Hüseyin, YALÇINKAYA AKDEMİR, Pınar ve AKINCI EKİZTEPE, Burçak (2023), “Kırsal Turizm Kapsamında Aromatik Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Fethiye İncirköy Örneği”, **Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi**, S.20(3), ss.443-458.
- ÇEKEN, Hüseyin, DALGIN, Taner ve ÇAKIR, Neşe (2012), “Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Kırsal Turizmin Gelişimini Etkileyen Faktörler ve Kırsal Turizmin Etkileri”, **Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi**, S.2(2), ss.11-16.
- ÇETİNKAYA BOZKURT, Özlem ve ÇETİN, Ali (2016), “Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi’nin Bibliyometrik Analizi”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, S.11(2), ss.229-263.
- ÇUHADAR, Murat ve MORÇİN, İlhami (2020), “Türkiye’de Gastronomi Turizmi ile İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Analizi”, **Journal of Recreation and Tourism Research**, S.7(1), ss.92-106.
- ÇUHADAR, Murat, ONGUN, Utku ve TOPSAKAL, Yunus (2022), “Kültürel Miras ve Dijitalleşme Konusunda Yayınlanmış Çalışmaların Bibliyometrik Analizi”, **Journal of Tourism and Gastronomy Studies**, S.10(4), ss.3418-3443.
- ÇUHADAR, Yusuf (2024), “Yoksul Yanlısı Turizm Bağlamında Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi: Web of Science Örneği”, **Journal of Tourism and Gastronomy Studies**, S.12(1), ss.204-226.
- DENKTAŞ ŞAKAR, Gül ve CERİT, Ayşe Güldem (2013), “Uluslararası Alan İndekslerinde Türkiye Pazarlama Yazını: Bibliyometrik Analizler ve Nitel Bir Araştırma”, **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S.27(4), ss.37-62.
- ELLEGAARD, Ole ve WALLIN, Johan A. (2015), “The Bibliometric Analysis of Scholarly Production: How Great is the Impact?”, **Scientometrics**, S.105(3), ss.1809-1831.
- GÜÇLÜ NERGİZ, Hatice (2014), “Türkiye’de Lisansüstü Turizm Tezlerinin Bibliyometrik Profili (1990-2013)”, **VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiriler Kitabı** (Ed. Nazmi Kozak, Ebru Günlü), 4-5 Nisan 2014 – Kuşadası (Aydın), Ortak Yayın, Ankara, ss.212-221.
- GÜDÜ DEMİRBULAT, Özge ve TETİK DİNÇ, Nuray (2017), “Sürdürülebilir Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili”, **Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi**, S.14(2), ss.20-30.
- HALL, C. Micheal (1991), “Tourism as the Subject of Post-Graduate Dissertations in Australia”, **Annals of Tourism Research**, S.18(3), ss.520-523.
- HUANG, Song Shan (2011), “Tourism as the Subject of China’s Doctoral Dissertations”, **Annals of Tourism Research**, S.38(1), ss.316-319.
- İNCE, Mehmet, GÜL, Hasan ve BOZYİĞİT, Sezen (2017), “Türkiye’de Turizm Pazarlaması Konusunda Yazılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi: 1990-2016”, **Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.6(5), ss.113-130.
- JAFARİ, Jafar ve AASER, Dean (1988), “Tourism as the Subject of Doctoral Dissertations”, **Annals of Tourism Research**, S.15, ss.407-429.
- KARACA, Maşide (2024), “Dergipark Veritabanında Yer Alan Dijital Pazarlama Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi”, **Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi**, S.16(1), ss.74-96.
- KARAGÖZ, Deniz ve KOZAK, Nazmi (2014), “Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi’nin Bibliyometrik Analizi: Araştırma Konuları ve Kurumlar Arası İş Birliğinin Sosyal Ağ Analizi ile İncelenmesi”, **Türk Kütüphaneciliği**, S.28(1), ss.47-61.
- KARAGÖZ, Deniz ve YÜNCÜ, Hilmi Rafet (2013), “Sosyal Ağ Analizi ile Turizm Alanında Yazılmış Doktora Tezlerinin Araştırma Konularının İncelenmesi”, **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.15, ss.205-232.

- KERVANKIRAN, İsmail ve ŞARDAĞ, Ayşe (2019), “Türkiye’de Turizm Coğrafyası Araştırmaları: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi”, **International Journal of Geography and Geography Education**, S.39, ss.151-170.
- KIRDAR, Elif ve BENLİ, Abdurrahman (2020), “Sosyal Güvenlik Dergisi’nde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi”, **Sosyal Güvenlik Dergisi**, S.10(1), ss.197-216.
- KOZAK, Nazmi (1995), “Türkiye’de Yayımlanan Turizm Konulu Makaleler Üzerine Bir İnceleme”, **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, S.6(1), ss.62-72.
- KOZAK, Nazmi (1996), **Türkiye Turizm Tezleri Bibliyografyası (1952-1995)**, Anatolia Yayıncılık, Ankara.
- KOZAK, Nazmi (2000), “Türkiye’de Akademik Turizm Literatürünün Gelişim Süreci Üzerine Bir İnceleme”, **DAÜ: Turizm Araştırmaları Dergisi**, S.1(1), ss.15-55.
- KOZAK, Nazmi (2001), “Türkiye’de Turizm Pazarlaması Literatürünün Gelişim Süreci: 1972-1998 Yılları Arasında Hazırlanmış Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Biyo-Bibliyografik Bir İnceleme”, **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, S.12, ss.26-33.
- LIAN, Tonghui, YU, Caihua, WANG, Wei, YUAN, Qin J. ve HOU, Zhaozhuo (2016), “Doctoral Dissertations on Tourism in China: A Co-Word Analysis”, **Knowledge Organization**, S.43(6), ss.440-461.
- MEYER-ARENDET, Klaus J. (2000), “Commentary: Tourism Geography as the Subject of North American Doctoral Dissertations and Master’s Theses 1951-98”, **Tourism Geographies**, S.2(2), ss.140-156.
- MEYER-ARENDET, Klaus J. ve JUSTİCE, Cynthia (2002), “Tourism as the Subject of North American Doctoral Dissertations 1987–2000”, **Annals of Tourism Research**, S.29, ss.1171-1174.
- OĞUZBALABAN, Gözde (2019), “Bibliometric Profile of Postgraduate Theses in Tourism Literature Related with Thermal Tourism”, **Journal of Turkish Tourism Research**, S.3(4), ss.1012-1027.
- ONGUN, Utku (2023), “Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma Yayınlarının Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi”, **Journal of Tourism Intelligence and Smartness**, S.6(2), ss.79-97.
- ONGUN, Utku, GÖVDERE, Bekir ve ÇİÇEK, Uğur (2016), “Yeşilova’nın Kırsal Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, S.7(16), ss.75-88.
- OSAREH, Farideh (1996), “Bibliometrics, Citation Analysis and Co-Citation Analysis: A Review of Literature I”, **Libri**, S.46(3), ss.149-158.
- PRITCHARD, Alan (1969), “Statistical Bibliographyorbibliometrics?”, **Journal of Documentation**, S.25, ss.348-349.
- SARI ÇALLI, Didar (2015), “Turizm Yazınında Teorik Çerçeve de Yaşanan Tartışmalar ve Turizmoloji Üzerine Nitel Bir Değerlendirme”, **Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S.7, ss.135-142.
- SEVEN, Bulut, POLAT, Emine A., YAVAŞ, Adem ve ÇAKMAK, Tolga F. (2022), “Turizm Yazınında Toplumsal Cinsiyet: Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi”, **Türk Turizm Araştırmaları Dergisi**, S.6(4), ss.969-987.
- SOYKAN, Füsün (1999), “Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm”, **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, S.10, ss.67-75.
- SÜNNETÇİOĞLU, Ayşe, YALÇINKAYA, Pınar, OLCAY, Merve ve OKAN, Şefik (2017), “Turizm Alanında Yazılmış Olan Gastronomiye İlişkin Tezlerin Bibliyometrik Profili”, **Journal of Tourism and Gastronomy Studies**, S.5(2), ss.345-354.
- ŞAHİN, Elanur, AKDAĞ, Gürkan, ÇAKICI, Celil ve ONUR, Neslihan (2018), “Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dallarında Yayımlanan Tezlerin Bibliyometrik Analizi”, **Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi**, S.2(Ek1), ss.30-41.
- TAYFUN, Ahmet, KÜÇÜKERGİN, Fulden N., AYSEN, Esin, EREN, Ayşe ve ÖZEKİCİ, Yakup Kemal (2016), “Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz”, **Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi**, S.1, ss.50-69.

- TAYFUN, Ahmet, ÜLKER, Mustafa, GÖKÇE, Yusuf, TENGİLİMOĞLU, Engin, SÜRÜCÜ, Çağrı ve DURMAZ, Mehmet (2018), “*Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*”, **Journal of Tourism and Gastronomy Studies**, S.6(2), ss.523-547.
- TEKİN, Ömer Akgün (2016), “*Türkiye'deki Lisansüstü Turizm Tezlerinde Odaklanılan Konular: 1984-2015*”, **Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi**, S.8(2), ss.175-187.
- TOKER, Arzu (2021), “*Yayımla veya Yok Ol! Rekreasyon Yönetimi Araştırmaları Nereye Gidiyor? Bibliyometrik Bir Değerlendirme*”, **Türk Turizm Araştırmaları Dergisi**, S.5(3), ss.2107-2126.
- TURAN, Arzu (2014), “*Turizm Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin Bibliyometrik Özellikleri (1984-2013)*”, **VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiriler Kitabı** (Ed. Nazmi Kozak, Ebru Günlü), 4-5 Nisan 2014 – Kuşadası (Aydın), Ortak Yayın, Ankara, ss.3-15.
- ULU, Saniye AKDAĞ, Mustafa (2015), “*Dergilerde Yayınlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili: Selçuk İletişim Örneği*”, **Selçuk İletişim Dergisi**, S.9(1), ss.5-21.
- UMUT ZAN, Burcu (2012), “*Türkiye’de Bilim Dallarında Karşılaştırmalı Bibliyometrik Analiz Çalışması*”, **Doktora Tezi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÜLKER, Pembe, ÜLKER, Mustafa ve KARAMUSTAFA, Kurtuluş (2023), “*Bibliometric Analysis of Bibliometric Studies in the Field of Tourism and Hospitality*”, **Journal of Hospitality and Tourism Insights**, S.6(2), ss.797-818.
- ÜNAL, Aydın ve BAYAR, Sinan (2020), “*Türkiye’de Destinasyon Konusunda Yayınlanmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma*”, **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, S.12(22), ss.237-250.
- WEILER, Betty, MOYLE, Brend ve McLENNAN, Char Lee (2012), “*Disciplines that Influence Tourism Doctoral Research: The United States, Canada, Australia and New Zealand*”, **Annals of Tourism Research**, S.39, ss.1425-1445.
- YALÇIN, Haydar (2010), “*Milli Folklor Dergisinin Bibliyometrik Profili*”, **Milli Folklor Dergisi**, S.22(85), ss.205-211.
- YANG, Chuang ve XIU, Qi (2023), “*A Bibliometric Review of Education for Sustainable Development, 1992-2022*”, **Sustainability**, S.15, ss.(10823).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim Tarihi: 20.07.2024).

